

پیل ۱

حزیران ۱۹۲۷

صافی ۲

فلسفہ و اجتماعیات

مجموعہ سی

مدیری

محمد شروت

قیاطاش لیسہ سی فلسفہ و اجتماعیات
و تجارت مکتبی اقتصاد معلی

مؤسسی

آلہ سری

استقلال لیسہ سی مدیری
وادبیات معلی

بر صلیبہ

- نظری قسم : ہیجان حقندہ علمی ضیا
تدریسی قسم : اجتماعیات نہدر ؟ (« ورنہ زومبارت » دن) نزہت شروت
لسان تدقیقانی ناصل یابیلر ؟ (« آ. مہیہ » دن) رافغہ خلووی
شکل نظریہ سی اور خاںہ سعد الدیہ
افلاطونک اجتماعی فکرلری حامی منج
دیوان ادبیاتی : کلہل ورمزلر آلہ سری
ہندسہ نہدر ؟ (« ئدینقتون » دن) م. الہامی
اتحار علمی ضیا
تطبیقی قسم : مفردات پروگراملری : بر آنکت مجموعہ
لیسہ لردہ فلسفہ ، اجتماعیات و روحیات محمد شروت
تحلیل و تنقیر قسمی : تورک مدنیق تاریخی : ضیا کوک آلپ . محی الدیہ
بر تنقیدہ جواب علی لاسی
علی کامی بک افندی بہ م. ت.
آینشتاین نظریہ لرینک علمی قیمتی : حسنی حامد م. ا.

مجموعہ لردہ منتشر مہم یازیلر

ادارہ خانہ : استانبول - جنبرلی طاسم - استقلال لیسہ سی داخلندہ دائرہ مخصوصہ
استانبول - مطبعہ ابوالضیا

تحليل و تنقيح فسی

تورک مدنیتی تاریخی، مؤلفی: ضیا کونک آلپ. برنجی قسم: اسرار مبینہ اولکی تورک مدنیتی.

معارف وکالتی نشریاتندن . استانبول ، ملی مطبعہ . ۱۹۲۶

و بونکله تورک تاریخنه و تورک اجتماعیاتنه علمی
برخدمت یایمق و بر یادکار براقق .
۲ — بواثرک استفادہ سی تعمیم ایدیلہ بیلیمک
ایچون اونی علی العادہ برتجرائی شکلندہ دکل،
برمکتب کتابی حائندہ یازمق .
ضیا تصورایتدیکی بوشیلری قسماً یایمشدور.
تورک مدنیتک اسکی دورلرینه عائد تاریخی
و اجتماعی معلومات نامنه قابور اوستندہ
قلا بیلہ جک برچوق شیشی برآرایہ طویلامش
و بونلرله خیلی کثیف برماز مه ییغینتسی وجوده
کتیرمشدور. فقط، ضیا بونلری یالکز طویلامق،
قابوردن کچیرمک و ۳۵۰ صحیفه لک برکتابک
ایچنه ییغمقله اکتفا ایتمه مش، بونلره علمی
برترتیب دکلسه بیلہ عالمانه برنظام ده ویرمشدور.
فقط، اک قوتلی اولهرق یاپدیی شیشی، اثرک
ایچنه قویدیی رولدر: تورکک قوتی، تورکک
نجائی، تورکک یوکسکلکی روحی ... ملیتی
چوق سوهن جوشغون روحلی وکنیش اولان
سوکیلی ضیا، برمعتاد، بو اثرندہ ده هرشیدن اول
بوسوکی ایله متحسسدر. تورکی سویور واونی
هرکسه، بالخاصه مکتب کنجککنه سودیرمک
ایستور. بوندن دولاییدرکه تاریخ و علم
مسئله لرینی، حتی بوکندی ملتندہ عائد اولسه،
سوکیسز، هیجانسز اولارق مطالعه ایتمکی
ترجیح اییلنلری ضیا ممنون ایدمه.

اثر بر مقدمه ایله بش کتابدن، یعنی بش

هیچ شبهه یوقکه ضیا کونک آلپ، تورک
تاریخنک صوک یاقین دورلرندہ یاشامش اک قوتلی
برعلم آدامیدی. یکی علم اصوللرینی یاقیندن
و حقبه طانیان بو علم آدامنک بالخاصه تورکیات
و اجتماعیات ساحه سندہ کی مساعیسی بویوک و قیمتی
ایدی. بونک ایچون ضیا نک تورک مدنیتی
تاریخی حقندہ وجوده کتیردیکی اثرک خصوصی
برقیمتی واردور. برنجی قسمدن عبارت اولان
اثر، برقاچ آیدن بری نشر ایدیلش بولونیور.
بوندن هنوز بحث ایدن اولمادی.

* *

اثر بر مدنیت تاریخیدر. فقط، علی العادہ
بر تاریخ اولهرق دکل، برمکتب کتابی شکلندہ
یازیلشدور. داخلی تقسیماتی، بالخاصه لسانی
و بعض مسئله لری عرض ایدیشی بونی کوستردیکی
کبی، جلدک اوزرندہ «لیسه لک ابکنجی
دوره سنه مخصوصدر» قیدی ده وار. بناء علیه
بر علم کتابی دکل، بر «تعلیم» اثری اولق
لازم کلیر. فقط، برآز دقتلی تحلیل ایدیلنجه
کورولیورکه، اثر نه برنجیسی، نه ده ایکنجیسی
دکلدور. یوکسک برملیت دویغه سی ایله متحسس
اولان ضیا، اثری دوشونورکن و یازارکن،
چوق کوزمل کوروله بیلورکه باشلیجه ایکی
حاکم فکر و آرزو آلتندہ حرکت ایتمشدور:
۱ — حتی اکاسکی زمانلرندن باشلامق
شرطیله تورکک مدنیت تاریخلرینی اساسلی
برصورتده خلاصه ایدن بر اثر وجوده کتیرمک

قسمدن مرکبدر . مقدمه ده اولاً مدینتک نهلر اولدیفنک ایضاحیه باشلانهرق بالآخره مدینت وحرثک نه اولدیفنی کوستریلیور وبالخاصه یونلر آراسنده برفرق بولوندیغی ایضاح ایدیلهرک تورک مدینتک وتورک حرثک دورلری تثبیت اولونیور . مقدمه ده برآزده بسیطشکلده اسکی تورک محیطلرینه عائد جغرافی معلومات ویریلدیکی کبی اثرک دیگر قسملرنده عیناً ویا برآزدها تفصیلاً تکرارایدیلش اولدقلمی ایچون مقدمه ده آریجه ذکر اولومسی بالآخره لزومسز کورون بعض عمومی معلومات ده واردر .

اثرک برنجی فصلی اسکی تورک حرثک دینلرینه تخصیص ایدیلشدر . بو فصلده تاریخ ایله اجتماعیات عائد معلومات ، ذاتاً بوتون اثرده اولدیفنی کبی ، بربرینه قاریشمش برحالده بولونیور . ایکنجی فصلک موضوعی تورک معاقله سیدر . اسکی تورک حرثک منطقی ایله اسکی تورک حرثک علملری حقدده بعض معلوماتی احتوا ایدن بوفصلک اک اوریشینال قسمی تورک حرثک ابتدائی جمعیتره مخصوص اولان تصنیف و دوشونوش طرز لرینی ایضاح ایدن برنجی قسمیدر . بو قسم ، ضیانک و قتیه ملی تبعلر مجموعه سنک اوچنجی صایه سنده انتشار ایتش اوریشینال بر تدقیق احتوا ایدن قیمتی بر مقاله سنک یکی بعض علاوه لرله تلخیصندن عبارت بولونیور . اوچنجی فصل ، اسلامیتدن اولکی تورک دولتنک مختلف نمونه لرینه عائد تاریخی معلوماتی و اجتماعی ایضاحاتی احتوا ایدنیور . بوفصلده تورک حرثک « ایل » تشکیلاتلرندن « ایلخانلق » دورینه قدر تکامللری کوسترلرکدن صوکره تورک تاریخنه نره دن باشلامق لازم کلدیکی سؤالنه ده جواب ویریلور .

دردنجی فصل اسلامیتدن اولکی تورک عائله سنه تخصیص ایدیلشدر . بوفصلده ده تورک حرثک عائله تشکیلاتلرینه و بونک تنکاملارینه عائد معلومات

ایلله ابتدائی عائله نک تکاملنه عائد اجتماعی ایضاحات واردر .

بشنجی واک ضعیف برفصل اولق اوزره ده ضیا براز تورک حرثک اقتصادی حیاتلرندن بحث ایدیور . ضیا حربدن اول اقتصادیاتدن هیچ بحث ایتز وحتی اوندن بحث ایدیلسنی بیله ایسته مزدی . اوقدر ایده آلیستدی . حرب اونک جوشقون ایده آلیز می اوزرنده ده تأثیری کوستردی ، ضیاده اقتصادیاتدن بحثه باشلادی . بونک ایچون اثرینک کوچوک بر قسمی بوکا تخصیص ایتشدر .

اثرک بوتصنیفی ضیانک قافاسنده یاشایان اجتماعی و ملی حیات سیسته منه تماماً مطابقدر . اونک نظر نده حیات دیندن وفکر دن چیقار . بناء علیه بزه اولاً تورک حرثک دینلرندن وفکر لرندن بحث ایدیور ، صوکره بونلرک دولترینی ، عائله لرینی و اقتصادلرینی طانییور . ضیا فکر لرینی ماده دن زیاده معنایه استناد ایتدیردیکی ایچوندرکه اثرده جغرافی معلومات یک ابتدائی عمومیاتدن عبارت قلمشدر .

ضیانک قافاسنده قوتلی بر تصنیف قدرتی یاشاردی . بونکله برابر ضیانک بوقدرتندن بواثر یک آز متأثر اولمشدر . زیرا ، حد ذاتنده مبذول وواضح تاریخ مالز مه سندن محروم بدوردن بحثه مجبور بولونیوردی . بونک ایچون بو مختلف فصللرک مندرجاتلری آراسنده هم لزومسز تکرار لرله ، هم ده بوتکرار لرله مترافق اولهرق بر طاقم تداخلره شاهد اولمقدن قورتولامییورز .

اثری بر آز تحلیله چالیشیم : بر کره « تورک مدینتی تاریخی » نده حتی آوروپاده کی مماثل اثرلره نظراً بر یکیک واردر . اجتماعاتک یکی زمانلرده یایدیفنی علمی فتوحاتدن بواثر ایچون مبذول صورته ده استفاده ایدیلشدر . بر مدینت تاریخی اولق اعتباریله بالخاصه اجتماعی مؤسسه لره عائد معلومات و تفصیلات

ویررکن ساده‌جه حادثه‌لری اولدیفنی کبی قید ایتمکله اکتفا ایتیمور ، بونلرک آراسنده کی مناسبتلری ده ایضاح ایدیور . بناء علیه اثر یالکیز براخبار و حکایه دکل ، برایضاح و تفسیر اثریدر . فی الحقیقه ، اجتماعیات علمی ، ضیانت دینزده ایلک دفعه اوله‌رق « سمیه » اصطلاحیه افاده ایتدیکی اک ابتدائی واک بسیط جمعیت نمونه‌سنی کشف ایدوب بونک کرک شکل و حجمک ، کرک روح و بنیه‌سنک کچیردیکی تکامل صفحه‌لرینی ده خیلی قوتله تنویر و ایضاحه موفق اولدقدن صوکره ، آرتق ، کرک علی‌الاطلاق تاریخلرک و کرک ، بالخاصه ، مدنیت تاریخلرینک باشقه طرزده یازیلسی و اجتماعیاتک فتوحاتندن استفاده ایدیلسی الزم اولویوردی .

یکی زمان تاریخجیلری آراسنده بوکبی تشبثلره کیریشنلرک مقداری کوندن کویه چوغالیرکن ، ضیا کبی ، برمورخ اولمازدن اول بر اجتماعیاتجی اولان برعلم آدامنک تورک مدنیق تاریخندن بحث ایده‌رکن باشقه صورتله حرکت ایتسی امکانی یوقدی . بونک ایچون اثر بزم اسکی زمان وقعه‌نویسلرینک ، یاخود ، یکی زمانک پاناییر مورخلرینک یابدقلری کبی ، دوغرو ویا یاکلش ، هر تصادف ایدیلن معلوماتی کلشی کوزهل بربرینک آرقاسنه صیرالایان عمر و عیارک داغارجنی دکل ، هر طرفی مؤلفک قونترولندن کچن وایلک صحیفه‌سی ایله صوکر صحیفه‌سی آراسنده برعلاقه و رابطه بولانان برکتابد . کورولیورک ضیا هر سطرری نه یازدیغنی بیله‌رک و دوشونه‌رک یازمشدر . کتابدن کتابة نقل وحتی ، بزده متعامل شکلیله قوییه ، بوانرده موجود دکدر .

اثرک قوتلی برطرفی بودر . ضیا ، اثرینی استادجه یازمش ، یعنی ، اوقومش ، طوبلامش ، تدقیق ایتمش ، سچمش و بر نظام آلتنده صیرالامشدر . بونکله برابر ، ضیا اثرینی تام برقونترول آلتنده طومش دکدر . یوکسک ،

قوی ، مدنی اولدیفنی قدر بویوک وکنیش برتورک ملتک خیالیله بی‌حضور اولان ضیانت ملتپرست روحی ، تورک تاریخنک حقیقی شأنیتلرینی آرامایه منحصر قالمقدن عبارت اولان وظیفه‌سنی ایفا ایده‌رکن حادثه‌لری ایده‌آلرلیله قاریشدرمقدن قورتولاماش ، ایده‌آل اوله‌رق کوردیکی شیء بعضاً حقیقت ظهور ایتمشدر . بو ، اونک علمی قدرتنک نقصانندن دکل ، ملی جوشقونلغنک فیضندن ایلری کلن برحادثه‌در و ضیا کبی ، ایده‌آلیست دور قهایمک معقی اولان دها قوتلی ایده‌آلیست برعالم ایچون بوحال طبعیدر .

مثلاً ، اثرک باشلانغیچ قسمنده تورکرک منشألرندن بحث ایده‌رکن ضیا دیورک : « تورکر قبل‌التاریخ زماندن بری مستقل بر عرقدلر . » [۱] بواضا ضیا کبی برعلم آدامی ایچون چوق جرأتکارانه‌در . تاریخ یازان برعلم آدامنک قبل‌التاریخه قاریشماسی اک بسیط بر ضرورتدن عبارتدر . بالخاصه ، عرق ، اصل و نسل مسئله‌لری کبی هنوز حل ایدیلکدن اوزاق بولونان شیلردن بحث ایده‌رکن مورخ صفتیله قبل‌التاریخه عائد ادعایه قاتممق جائز دکدر . آنجق ضیانتک برارزوسی ، برعشق بر ایده‌آلی واردر : تورکی دنیانتک بویوک ملترلندن بری کورمک . . . بونک ایچون تورکی « قالوایی » دن بری تورک یایمقده برقائده کورولیوروبلکده غیراختیاری اوله‌رق « تورک قبل‌التاریخ زماندن بری مستقل بر عرقدلر ! » ادعاسنی اورتیه آتیوریور . دیکر بر مثال . . . ضیا دیورک :

« اسکی تورکرک کوچیه ایدیلر ؛ فقط ، عینی زمانده ، اجتماعی حیات اعتباریله ، یوکسک انموذجه منسوبدیلر . تورک ایللرینی عرب ، کورد ، بربر عشیرتلیینه بکرتمک دوغرو دکدر : اولر هنوز عشیرت دورینی کچمه‌مشلردر . اسکی

تورک لر سه قاج کره سیاسی حیاتک تودونلک ، یابغونلق ، خاقللق انموذجلرندن کچهرک ایلخانلق انموذجنه قدر یوکسلمشلردر . تورک لک اک آشاغی درجه سی ایلدر ؛ ایل ایسه بر عشیرت دکل ، کوچوک بر ملتدر . [۱]

بو سطرلری یازمق ایچون هر حالده هم تاریخک حقیقلرینه ، هم ده اجتماعیات علمنک چوق مثبت نتیجه لره واصل اولمش بعض تدقیقلرینه قارشى کوز قاباق لازمدر . بر کره عربلرک کوچه لکدن چیقما یوب تورک لک ایلخانلق دورینه یوکسلمش اولدقلرینی ادعا ایتک تاریخاً یا کلمشدر . مدھش بر تمثیل قوتیله چول ایچندن چیقارق آق ده کیز حوضه سنک و هند یوللرینک اک فیاض ساحه لرینی عربلشدیرمش اولان عربلرک حقیقی انکار ایتکده هیچ بر علم قوقوسی یوقدر . ثانیاً کوچه مدنیقی آدی - عشیرت اولسون ، ایل اولسون - هر وقت کوچه مدنیقیدر .

بر « ایل » هیچ بر زمان بر « ملت » اولاماز . اجتماعیات ، « ملت » ک نه اولدیغنی آ کلامشدر . رونه سسانسدن اول ملت یوقدی . بو حقیقت میدانده ایکن « ایل » ی « ملت » شکلنده کورمک و کوسترمکده علم اندیشه سی حاکم دکلدر . مرحوم بو نقطه لرده اوقدر افراطه واریبورکه بالخاصه کندیسى کبی بر اجتماعیاتجینک قلمندن چیقدیغی زمان انسانک کوزینه چوق شدتلی چاریان شیلر یایمقدن ده قورتولامیور . فرضا ، دیورکه ؛ « تورک حیاتنک اک طبیعی شکلی و حقیقی انموذجی « ایلخانلق » دی . [۲] حالبوکه بر اجتماعیاتجی ایچون طبیعی naturel یوقدر . « اجتماعی - social واردر . جمیعت ، اک ابتدائی شکلندن اک یوکسک و متعضی شکلنه قدر کچیردیکی

[۱] صحیفه ۱۳-۱۴

[۲] صحیفه ۲۴

تحولات ایچنده متبادیاً تکامل ایدره . بوتکاملک هر صفحه سنده « طبیعی » عد ایدله بیله جک یکنه شی آنجق بالذات بو صفحه نک تشکیل ایتدیکی برشأنیت اجتماعیه اولایله جکنه کوره ناصل اولورده ضیا « ایلخانلق » دورینی طبیعی و دیکر لرینی غیر طبیعی عد ایدره . مرحوم ، ملتینی کوچه بر قبیله لر کتله سی حالنده تصور ایتک راضی اولدیغی ایچون تورک لک اک طبیعی شکل اجتماعیسنى « ایلخانلق » اوله رق کوستیرکن فرقنده اولمیورکه اکر تورک حیاتنده آنجق ایلخانلقی « طبیعی » عد ایدره رسک مثلاً تورک لرایچون دها یوکسک بر دور اجتماعی بر غیر طبیعی و مرضی عدایتک لازم کله جکدر . ضیا ایستورکه تورک لک فطرتّه ده موقرات اولسونلر . اوزمان ، دیورکه ؛ « جنکیزخانک حکومتی بر ایلخانلق دکل ، بر سلطنتدی . زیرا بودولت موغوللرک تورک لره مسلط اولسندن حاصل اولمشدی . تورک ایلخانقلری ده موقرات و حریت پرور اولدقلری حالده ... » [۱] بو سوزلرده یالکیز ادبیاتدر . بر ایلخانلق ، هیچ بر زمان ده موقرات اولاماز ؛ چونکه ایلخانلقک تشکلی ، مطلقاً اجتماعی بنیه ده بویوک بر تحول ایله قائمدر ؛ حاکمیت فردیلشمه - دجه ، یعنی ده موقراتلق اورتهدن قالمه دجه و اونک یرینه - ماده مک ایلخانلقدن بحث ایدیورز - عشیرت حیاتنک عسکری فوادالیزمی قائم اولدجه ، بر ایلخانلق تشکل ایدره من . ذاتاً ضیا بونی بیلمز دکلدر ؛ آنجق ، باشقه ملتلر موضوع بحث اولسه هر شیئی یرلی یرنده سویلیه بیلیرکن کندی ملتق موضوع بحث اولونجه ایشی ده کیشدیریور . فقط ، اوله که ، برمدت صوکره ، اثرک دیکر بر صحیفه سنده کندی کندیسنى نقض ایتکدن ده قورتولامیور ؛ « تورک جمیعتی ، توتهمیزم دورنده ده موقرا -

تیکدی ، بوتلاج واسطه سیله آریستوقراتیک و امپریالیست بر جمعیت اولدی . « [۱]

فی الحقیقه ابتدائی جمعیتلر حیاتنده ده ده موقراسی آنجق توتهمیزم دورنده وارد . توتهم نظامی بوزولدجه و ثروت فردلر آلدده تراکمه باشلادجه آریستوقراسی ده تشکله باشلار . ایلخانلق دوری ایسه توتهمیزم نظامنک بوزولسی صیرالرنده دکل سده حتی محو اولسی زمانلرنده میدان چیقار . بناء علیه بر جمعیت هم ایلخانلق دورینه یوکسلین ، هم ده ده موقرات قالسین ، بوقابل دکلدر .

ایشته بوتون اثرک معلول بولوندیغی یکانه نقصان ، ضیانک ، صرف ملیت دویغوسی ایله ، چوق ابی بیلدیگی علمه قارشی بودرجه لاقیدلک کوسترمسندده . بونک پک چوق امثالی وارد . مثلاً تورک جمعیتنده قادینک موقعی موضوع بحث اولدیغی زمان ضیا کوسترمک ایسترکه تورک ملتی ایچون اک « طبیعی » قادین تلقیسی ، قادینک محترم و جمعیت ایچنده شرف و موقع صاحبی اولسی شکندده . بوکا دلیل اولتی اوزرده اکثریا تورک حکمدارلرینک قادینلریله مشترکاً حکم سوردکلرینی کوستیر و بونی یالکز بواثرلرنده دکل ، اوتهدن بری ، هر زمان تکرار ایدر . حالبوکه حقیقت اوילה دکلدر : هنوز مادری حقوقک تماماً زائل اولمیدی و پدر شاهی عائله نظامی تماماً تأسس ایتمدیکی دورلرده ، هر جمعیت ایچنده ، قادین عینی موقعی حائز اولمشدر . فقط ، بالاخره جمعیت تکامل ایندجکه قادین هر دورلو حقوقنی غیب ایتمشدر . ضیانک کوستردیکی تاریخی دلیلر ایسه ، هنوز تکاملده کافی درجه ده ایلرله مه مش آموزجلره عائددر . بونقطه ده حتی مرحوم ، دورقه ایمدن ملهم اوله رقی و اونک بر اصطلاحنی قوللانهرق تورک جمعیتی ایچون برده

نظریه ایجاد ایدر . فی الحقیقه کوچبه جمعیتلرده سیمیه نک ، بونک ، ایلک بر تکامل صفحه سی وارکه اوصفحه ده قادین هنوز بوتون حقوقنی غیب ایتمه مشدر . ارککک حاکم اولان موقعی یاننده اونک ده بر مقدار حق و موقعی الآن باقیدر . دورقه ایم بودورده بولونان آموزجلر ایچون paternal اصطلاحنی قوللانیر . جرمن سیمیه لری تاریخنه چیققلری و رومایه هجومه باشلادقلری صیرالرده بو تکامل صفحه سنده ایدیلر . نیته کیم تورک کرده ایرانه وعراقه دوغرو کلیرکن عینی دوره ایچنده بولونان « ایل » لرله کلیمورلردی . حالبوکه روماده و عربلرده چوقدن پدر شاهی patriarchal دور باشلامشدی . ایشته ضیا بویکی آموزج آراسنده بر مقایسه یابارق تورک کرده و جرمنلرده « پدر شاهی نظام یوقدر ، پدری نظام وارد » طرزنده بر نظریه ایجاد ایدر . حالبوکه بالاخره جرمنلرده ، تورک کرده بو پدر شاهی نظامه کیرمشلر و قادینی هر دورلو شرفدن ، حقدن و موقعدن محروم براقشلددر . حالا بوکون ایرانه کیدیکز ، اوراده یاشایان تورککلر ایچنده قادینک هیچ بر موقعی اولمادیغنی کوره بیلیرسکز . واقعا قیز چوجوقلرینی تولدیرمک عادت یوقدر ؛ فقط ، بر عائله چوجو غنک قیز اولمسندن دولایی عادتاً ماتم یاپار . « الله سکا بر اوشاق ویرسین ! » دعاسی قافقاسیاده بیله حالا خلقتک اک مقبول دعاسیدر . عثمانلی سلطانلرینک عائله تلقیلری رومانک و غربک عائله تلقیسندن باشقه میدی ؟

اثرک اک ضعیف طرفی ایشته یوقارده راست کله بر قاج نمونه سنی کوستردیکمز میلدره ضیاده ملیت دویغوسی ، علم قایغوسنه قارشی شدتله تحکم ایدیور و اونی بعضاً شعوری ، بعضاً غیر شعوری اوله رقی علمدن اوزاقلاشدیر . ییور . عینی حال بزم دیکر فکر و علم آدملریمزده ده

بر تنقید صواب

چکن آی ایلک صایسی چقان «فلسفه و اجتماعیات» مجموعه سنک تحلیل و تنقید قسمنده بنم لیسر ایچین یازدیغم «اجتماعیات» دن بحث اولونمشدر . مجموعه نك مقدمه سنده بو سسمه عائد و عدلر اونوتولامش و کتابك قصورلرینی صایان منقد مزیتلرینی ده سویله مکدن چکینه مشدر . خالصانه اخطارلره حقلی ایسه ممنون اولمق ، حقسنزایسه کوجنمه مك لازم کلیر . بنده هیچ کوجنمه دم ؛ ممنون اولدیغم نقطه بیله وار . کوجنمه دیکم ایچین جوابم ده خالصانه اولاجقدر . کتابك له وعلینده کی تنقیدلری شویله خلاصه ایده بیلیرز :

۱ — بن رسمی مفردات پروغرامنی کتابمده عیناً تعقیب ایتشم ، بو جهتدن اثرم هیچ بر خصوصیتی احتوا ایتمه یورمش ...
۲ — اثرم ۳۱۰ صحیفه دن عبارت و یک مختصر ایش ..

۳ — مختصر اولدیغی ایچین «معادلتسر» ایش . معادلتسرله مثال : وطن و وطنپرورلک حقنده سویلیه جك مثبت برشی بولامانجه (۱۶۳-۲۷۳) صحیفه لرجه صرف ادبیات یایتمشده یک مهم اولان قارنهل و تروست مسئله سنه آلتی سطر حصر ایتشم ...

۴ — بن بو اثرمده (Sens sociologique) دن براز انحراف ایتشم . اجتماعاتی غالباً تاریخیجی ویا غزته جی کوزیله کورمشم ، اجتماعاتیجی کوزیله کورمه مشم . اثباتی ده عائله اشکالک زمان و مکانه کوره آیری آیری تدقیق و آیری آیری تکاملنی تعقیب مجبوریتنده اولدیغمز ده دایر کتابمه صقیقشان بر جمله ایش . بو سوز «اجتماعاتی انکار» دیمکمش ...

۵ — صنایع نفیسه دن بحث اولونورکن «توزکرده صنعت» دییه ضیا کوک آپدن

واردر . آنجق اونلر کی ساخته و تقلیددر . ضیاده کی میل ایسه درین ، جوشغون ، چوق صمیمی بر روح هیجانندن کلیر و انسان ده اونو بوندن دولایی بدرجه یه قدر معذور کورور .

* *

اثرک قوتلی ویا ضعیف دها بر چوق تحلیلده ذکر یرلری واردر . فقط مقاله نك حجمی مساعد اولمادیغی ایچون بونلری شیمدیلک بر طرفه بر اقیورم . اساساً وقت بولدجه بونلری آیری آیری مقاله لرله موضوع بحث ایده جکم . بوراده شیمدیلک ، سویلنه جك بر شی قالدی :

اثری طبع ایده ن معارف وکالتی کتابك اوزرینه بونك لیسرلرده اوقوتیلاجغنی یازمش . ذاتاً ضیاده بونی عینی مقصدله میدانده چیقارمش و - غالباً - ایچنده کی «علمك» حس و هیجان ایله مشبوع اولماسنك سببی ده بودر . بنجه بو اثر مکملبرده اوقوتیلاماز : بر کره یازیلایش معلمانه دکل عالمانه در . ایچنده اوپله شیلر واردر که طلبه ایچون دمیر لیلیدن ده اقاتیدر . حتی دکل طلبه ، بعض معلملر بیله بو اثری تمام آ کلایمازلر . دیکر طرفدن ، آ کلامق و آ کلاشیلمق مسئله سی بر طرف ، اثرده اوکره نیان شیلرک بر قسمی هنوز غلم دکل ، «معلومات» دخی اولامشدر .

تورک تاریخنك بو اسکی دورلرینه عائد معلوماتنر هنوز چوق صو قالدیریر بر حالده در . تورک تاریخنك حدودی ، دورلری ، بونلره عائد معلوماتنر تاریخیلرک مناقشه ایده جکاری آرایه جقلری شیلردر .

اولامش علم ، اولامش میوه کبیدر : کنج معدله ری بوزمقدن باشقه برشی یایماز .

محمد الیمه